

## ZO ŽIVOTA SPOLOČNOSTI

J. Klominský: **Austrálie očima ložiskového geologa** (Bratislava 26. 1. 1984)

Exploatace nerostného bohatství Austrálie má velmi krátkou historii. Počátek patří zlaté horečce u Bendiga, Ballaratu a posléze i v Kalgoorlie v západní Austrálii. Během sto let trvajících objevů nových ložisek zařadila se Austrálie mezi významné producenty téměř všech hlavních typů nerostných surovin. V některých, jako např. v tantalu, zaujímá téměř monopolní postavení. Austrálie je jedná z malá vyspělých kapitalistických zemí, která většinu své produkce nerostných surovin vyváží. Důvody této skutečnosti jsou v malém rozsahu primárního zpracovatelského průmyslu, v omezených zdrojích energie a jejich nerovnoměrném rozmištnění, v silném vlivu zahraničního kapitálu a nízké a nerovnoměrné populaci země.

Uprostřed 60. let provedl mezinárodní kapitál invazi do Austrálie. Tato volba měla kromě politického aspektu důvody v přírodním potenciálu tohoto kontinentu. Značný rozsah pevniny, šelfu, a její relativně malá prozkoumanost dávala velkou naději na objevy nových ložisek surovin i v Austrálii dosud neznámých. Tak byla objevena a okamžitě exploatována významná ložiska niklu u Kalgoorlie (Kambalda), tantalu u Perthu (Greenbushes), železných rud v severozápadní Austrálii, ložiska uranu a bauxitu (Waipa), koksovatelného uhlí v Queenslandu a ložiska plynu a ropy v šelfovém moři mezi Tasmánií a Austrálií.

V 70. letech další objevy přerostly kapitálové možnosti investorů, a tak geologický průzkum nových ložisek byl omezen nebo i zcela zastaven. Nová prosperita báňského a geologického průmyslu Austrálie nastala až na počátku 80. let, kdy zejména růst japonského průmyslu vyvolal enormní spotřebu nerostných surovin. Tato poptávka vyvolala v Austrálii novou vlnu geologického průzkumu země. Pro 80. léta rozšíření produkce známých ložisek a exploatace ložisek nových předpokládá investice ve výši nejméně 29 miliard dolarů.

V Novém Jižním Walesu jsou to hlavně

uhelné projekty za 400 mil. dolarů, s cílem zvýšení roční produkce koksovatelného a elektrárenského uhlí z 5 na 11 mil. tun.

Nejdůležitějším rudním projektem je výstavba dolu na polymetalické rudy u Elura u Cobaru za 160 mil. dolarů při roční kapacitě 1,1 mil. tun rudy.

Podstatná investice ve výši 1,5 miliardy dolarů je určena na realizaci hliníkárně v Kurri Kurri v blízkosti ložisek uhlí v oblasti Hunter Valley. Spolu s produkcí hliníku v Queenslandu a Viktorii se Austrálie již v r. 1985 stane jeho jedním z největších světových exportérů.

Ve státě Viktorie jsou hlavní investice koncentrovány do území Latrobe Valley a Bassova průlivu. V územní Latrobe Valley bude zahájena rozsáhlá těžba hnědého uhlí v pánvi Loy Yang (investice ve výši 350 mil. dolarů) a v Bassově průlivu společnost Esso-BHP investuje 1,25 miliardy na nafto-plynových projektech.

V Queenslandu probíhá v ceně 8 miliard dolarů výstavba 10 dolů na černé uhlí v pánvi Bowen. Nejméně 3 z nich jsou ve finálním stadiu. Bodoucnost tohoto nákladného projektu je však ohrožena významným nálezem bitumenních břidlic u Rundle a Julia Creek.

Hlavním rudním projektem Queenslandu, za 175 mil. dolarů, je rozšíření roční produkce bauxitu u Weipy z 11 na 15,5 mil. tun. Mezi důležité projekty patří také hliníkárna u Gladstone, s roční kapacitou 200 000 t hliníku.

V západní Austrálii běží řada báňských projektů na uran a zlato v Kalgoorlie, polymetaly (Teutonic Bore) a nikl (Agnew).

Zvláštní skupinu projektů tvoří vyhledávání ložisek plynu na sz. pobřeží státu. Nové projekty výstavby ložisek železných rud jsou limitovány poptávkou japonského průmyslu a týkají se dolů u Deepdale, Marandou, Area C, W. Angela a Wandicoogina v sz. cípu státu.

Důležitým rudním projektem je výstavba dolu a úpravný na uran u Yeelirrie v centru západní Austrálie. Neméně podstatné jsou i projekty na rozšíření produkce bauxitu

a hliníku u Wagerupu a těžby bauxitu v Michel Plateau.

Velká akumulace báňských projektů je v Severním Teritoriu. Převládají projekty uranových dolů u Ranger, Nabarlek, Jabiluka a Koongarra. Je třeba také uvést gigantický projekt výstavby důlního komplexu Mc Arthur River za 1 miliardu dolarů na těžbu polymetalických rud.

V jižní Austrálii dominuje projekt na rozšíření těžby uhlí v pánvi Leigh Creek za 91 mil. dolarů a vyhledávání nafty-plynu v pánvi Cooper za 129 mil. dolarů. Ve fi-

nálním stadiu je příprava projektu na exploataci největšího ložiska Austrálie mědi, uranu a zlata v Roxby Downs.

Tasmánii je výstavba báňského průmyslu omezena jen na realizaci těžby polymetalického ložiska Que River.

Návštěva hlavních ložisek Austrálie vede k přesvědčení, že jejich životaschopnost a další růst produkce jsou závislé hlavně na relativně vysokých geologických zásobách a vysokém konstantním obsahu užitkové složky.

---

MINERALIA SLOVACA — časopis Slovenskej geologickej spoločnosti a slovenských geologickoprieskumných organizácií, ročník 16, číslo 4, október 1984.

Vydáva Geologický prieskum, n. p., 052 40 Spišská Nová Ves v n. p. ALFA, vydavateľstve technickej a ekonomickej literatúry, Hurbanovo nám. 3, 815 89 Bratislava, tel. 331 441 až 45.

Adresa redakcie: Geoprieskum — Mineralia slovaca, p. p. 7, Garbanova 1, 040 11 Košice, tel. 437 846. Vedúci redaktor: Ing. Ján Bartalský, CSc., zástupca: RNDr. Pavol Grecula, CSc. Vychádza 6-krát ročne. Tlačia Východoslovenské tlačiarne, n. p., Svermova 47, 040 67 Košice. Objednávky adresujte redakcii časopisu. Cena jednotlivého čísla Kčs 15,—, ročné predplatné Kčs 90,—. Imprimované 2. 10. 1984.

Subscriptions and correspondence concerning advertisements be sent SLOVART Ltd., Gottwaldovo nám. 6, 817 64 Bratislava.

The Mineralia slovaca is also available on an exchange basis. For details please write to the Editor Mineralia slovaca, P. O. Box A-21, 040 51 Košice, Czechoslovakia.

© ALFA, vydavateľstvo technickej a ekonomickej literatúry, Bratislava 1984.